

Oostende, 22 november 2017

STADSNABIJE LANDBOUW, KORTE KETEN EN RECREATIE

Werken aan de Tuinen van Stene gestart

De Tuinen van Stene, een stukje historisch polderlandschap, liggen verscholen tussen baanwinkels, een schoolcomplex, polderdorp Stene, de open Snaaskerkepolder, lintbebouwing, en 20ste eeuwse woonwijken van Oostende. Dit gebied van 35ha is vandaag nog zo goed als onbekend, maar zal in de komende jaren als onderdeel van het Groen Lint worden uitgebouwd tot één van de belangrijkste nieuwe parken van Oostende. De Tuinen van Stene krijgt steun van de Vlaamse Overheid, als geselecteerd Pilotproject Productief Landschap. Het is overigens het tweede pilotproject van vijf geselecteerden dat uit de startblokken schiet.

Platteland/landbouw worden op vandaag traditioneel strikt gescheiden van de stad. Ons voedsel wordt ver weg van de stad geproduceerd, en komt dan via de grootwarenhuizen bij ons terecht. Het pilotproject 'De Tuinen van Stene' gaat in tegen dit idee en zet stevast in op stadsnabije landbouw en de korte keten.

De tuinen van Stene liggen tussen de Torhoutsesteenweg, de Steensedijk (achter het Sint-Andreasinstituut) en Stenedorp. *'De site wordt dus geen traditioneel park, maar een innovatief park, enig in zijn soort, waarin er - zoals de naam al doet vermoeden - heel wat getuinierd wordt',* verduidelijkt schepen Jean Vandecasteele, *'bovendien is er heel wat plaats voor natuurontwikkeling en recreatie, maar er worden vooral groenten gekweekt en ook grazende koeien en schapen, en innovatieve landbouwvormen vinden er hun plaats.'*

Het geproduceerde voedsel wordt enkel verdeeld in de regio Oostende. Dit gebeurt o.a. via de biopluktuin waar ondertussen al 170 Oostendenaars lid van zijn. Het is een zogenaamd CSA-project: Community Supported Agriculture oftewel landbouw ondersteund door de gemeenschap. Dit betekent dat de participanten van de biopluktuin wekelijks de groenten plukken die door boer Alexander gekweekt worden.

Maar in de Tuinen van Stene moet niet enkel gewerkt worden. *'Het wordt een plaats om te ontspannen en een echte 'verblijfsplek', een ruimte die kan dienen als openluchtklas, maar ook als plaats voor ontmoetingen. Zo zal je langsheen de biopluktuin, vervolgens doorheen de begraasde weides en zo richting Schorredijk en Stenedorp kunnen wandelen over een nieuw aan te leggen brug over het Provinciegeleed.'*, schetst de schepen.

PILOOTPROJECT PRODUCTIEF LANDSCHAP

Het project kwam tot stand met de steun van de Vlaamse Overheid (Team Vlaams Bouwmeester / ILVO). De stad Oostende werd immers geselecteerd als Pilotproject Productief Landschap. *'We zijn enorm verheugd over het pilotproject 'De Tuinen van Stene'. Oostende is met de Tuinen van*

Stene overigens het tweede geselecteerde pilootproject van vijf dat officieel van start gaat. Samen met alle partners hebben we een heel intensieve weg afgelegd om tot deze realisatie te komen. 'De Tuinen van Stene' zetten in op stadsnabije landbouw en de korte keten. Bovendien zal je er ook goed kunnen vertoeven. Kortom, een landbouwpark om ook te wandelen, te fietsen, te picknicken en dus te ontspannen. Een extra troef voor Oostende.', aldus Elke Vanempten, coördinator Pilootproject Productief Landschap.

De stad kreeg vanuit de Vlaamse overheid twee projectregisseurs toegewezen voor dit innovatieve project, nl. Marjolijn Claeys (studiebureau Voorland) en Lode Tanghe (Provincie West-Vlaanderen). Verder werd ook een kaderplan opgemaakt via het pilootproject. Het ontwerpteam bestaande uit Technum, MAAT, Jan-Willem Van der Schans en Georges Descombes/ ADR Architects maakten een plan op maat voor deze site. Er werden 4 gedeeltes gedefinieerd, nl. de poldertuin, het waterweidelandschap, het akkerlandschap en het voedselplatform (*zie verder*)

DE ZWINNESTEERT (OF HENDRIJKSGELEED)

Het park is dooraderd door een klein geleed, de Zwinnesteert. Op vandaag is dit kronkelend beekje nog nauwelijks herkenbaar. Alles is bijna dichtgeslibt. De werken starten met het uitgraven van ca 15 000 m³ aarde, zodat er binnen het gebied meer water kan gecapteerd worden in functie van de klimaatsverandering. *'We weten dat we in toekomst meer regen zullen krijgen, binnen een korte periode. Waterbuffering in het buitengebied voorkomt wateroverlast in het stedelijk weefsel.'*, legt landschapsarchitect Eli Devriendt uit. Het uitgraven van de Zwinnesteert heeft ook een bijzonder gunstig gevolg op natuurontwikkeling: *'Extra water, met zachthellende oevers betekent extra potenties voor natuurontwikkeling. Ook wordt het huidige maaibeheer vervangen door grazers, wat eveneens een natuurvoordeel met zich meebrengt.'*, verduidelijkt Eli Devriendt.

De infrastructuurwerken voor de klimaatadaptatie worden trouwens mee gefinancierd via SCAPE, een Interreg twee zeeën-project. De stad Oostende werkt samen met Engelse en Nederlandse partners rond, Shaping Climate Change Adaptive Places, of hoe kunnen onze publieke Groen Ruimtes aangepast worden aan de klimaatsverandering. De infrastructuurwerken van de Tuinen van Stene worden gefinancierd voor ca. 540 000 euro.

ONTSLUITING

'Op vandaag zijn de Tuinen van Stene nog niet gekend, maar een goeie ontsluiting met vier toegangen naar het gebied zullen daar verandering in brengen.', bevestigt schepen Jean Vandecasteele. Er komen toegangen langsheen Chiro Vagadam, via het terrein van het Sint-Andreasinstituut, langs de brug over het Provinciegeleed aan de Schorredijk en via Steensedijk, t.h.v. de Druivenlaan. Het fietspad door het gebied wordt aangelegd i.s.m. het Sint-Andreasinstituut en loopt deels over het terrein van de school.

TIMING EN KOSTPRIJS VAN DE WERKEN

In de Tuinen van Stene gaan natuur, stadslandbouw en zachte recreatie hand in hand. De werken zijn gestart op 16 november 2017. Eerst wordt de Biopluktuin geoptimaliseerd en worden de grachten uitgraven. Het park zal toegankelijk zijn in het voorjaar van 2018. De werken werden opgeplitst in 3 percelen. Perceel 1, t.b.v. 2 380 701,85 euro (540 000 subsidie) werd toegewezen aan aannemer Mahieu uit Oudenburg. Perceel 2 en 3 worden toegewezen aanvang 2018.

4 DELEN – 4 SFEREN

De ‘Tuinen van Stene’ zal uit vier deelruimten met een eigen sfeer bestaan.

POLDERTUIN

De poldertuin ligt het dichtst bij Stene Dorp en is de thuisbasis van het CSA-project. Met ruimte voor CSA (Community Supported Agriculture), landbouw gedragen door de gemeenschap. In ruil voor een bijdrage ontvang je tijdens het teeltseizoen een aandeel van de vruchten en heb je inspraak in het bedrijf. In dit deel staat ook de interactie met Stenedorp centraal. De poldertuin kan een extra stimulans zijn voor de lokale horeca, bijvoorbeeld door het organiseren van een avondzonneteras of een winterbarbecue.

WATERWEIDELANDSCHAP

De uitdaging is om de bestaande waterinfrastructuur van de polders ecologisch nog interessanter te maken. Er worden gradiënten aangelegd; zachte oevers zorgen voor meer biodiversiteit op de site en kunnen extra water bufferen bij heftige regenval.

AKKERLANDSCHAP

Dit is een zone voor innovatieve ontwikkelingen binnen het verhaal van stadslandbouw. In tegenstelling tot het CSA-project wordt er hier niet geplukt door de participanten van de biopluktuin, maar worden er nieuwe teelten uitgetest, in productie gebracht en lokaal verdeeld, bvb naar de Oostendse horeca.

VOEDSELPLATFORM

De achterzijde van de Torhoutsesteenweg zal aangeplant worden als groenbuffer tussen de KMO-zone en de Tuinen van Stene. Maar hier en daar is er ontwikkeling mogelijk indien dit gericht is op het voedselpark, bvb een verkooppunt van lokale landbouwers langs een pad voor fietsers en voetgangers, behoort tot de mogelijkheden...

ACTOREN

De BIOPLUKTUIN (Buitengoed volkscoöperatieve)

Het systeem is heel eenvoudig. Je betaalt jaarlijks een bijdrage en groenten en fruit worden voor jou door onze boer Alexander gekweekt. Als er groenten klaar zijn, nodigt boer Alexander je telkens per email uit om jouw deel te komen oogsten. Het is een gezond, duurzaam en eerlijk systeem. Wil jij trouwens ook wekelijks zelf je verse groenten plukken? Neem dan zeker eens een kijkje op www.biopluktuin.be.

BUURDERIJ (Boeren en Buren)

Sinds kort bieden lokale boeren hun producten aan op vrijdagmiddag in het Sint-Andreasinstituut. Alle buren, consumenten en geïnteresseerden kunnen een aantal dagen op voorhand online bestellen en deze bestelling vervolgens afhalen in de "Buurderij". Zo komt iedereen dan wekelijks samen in de Buurderij in het Sint-Andreasinstituut.

BUITENANTENNE (samenwerking tussen Buitengoed en Sociaal Huis)

BuitenAntenne is een plek van ontmoeting, koken en kweken. Kleine werkgroepen streken neer in de Tuinen van Stene en maakten een tuin rondom het gebouwtje van het sociaal huis langsheen de Schorredijk. De Buitenantenne brengt jongeren, senioren, mensen met migratieachtergrond,... samen en werkt actief mee aan de realisatie van de Tuinen van Stene. Delen van kennis en expertise, creativiteit en durfgerichte werkmethodes zijn de sleutelbegrippen. Na uitvoering infrastructuurwerken komt de Buitenantenne in de poldertuin terecht als buur van de Biopluktuin.

ATELIER DE STAD (KAAP)

Tijdens het dansfestival 'Dansand' dachten kunstenaars denken mee over hoe steden er in de toekomst zullen uitzien. De stedelijke publieke ruimte als openluchtatelier. Silke Huysmans, Hannes Dereere, Wannes Deneer, Stijn Dickel, Jolien Naeyaert, Bara Sigfusdottir en Hans Beckers streken neer tijdens het dansfestival Dansand in de Tuinen van Stene, en toonden hun artistieke interventies aan de bezoeker van het park in ontwikkeling. In 2014 werd er trouwens een canvasdocumentaire gemaakt over o.a. deze site. Young professionals dachten na over deze nieuwe publieke 21ste eeuwse ruimte. Hun schetsen, ideeën, artistieke interventies voedden het verder planningsproces.

SINT-ANDREASINSTITUUT

De stad Oostende werkte vanaf dag één samen met het Sint-Andreasinstituut voor de ontwikkeling van de plannen van de Tuinen van Stene. Het Sint-Andreasinstituut is de belangrijkste dichtste buur en het voedselpark wordt als het ware ook de grote tuin van het Sint-Andreasinstituut. De pergolaconstructie langsheen het wandel- en fietspad zal bovendien ook dienst doen als openluchtklas voor de school. Anderzijds worden ook de grenzen van het Sint-Andreasinstituut opengetrokken. De voornaamste toegang tot het terrein verloopt immers over de gronden van het Sint-Andreasinstituut, via de uiterste westgrens van het schoolterrein.

Noot voor de redactie (niet voor verspreiding): De pers kan meer informatie bekomen bij:

Jean Vandecasteele

Schepen Openbaar Domein

059 80 55 00 / jean.vandecasteele@oostende.be

Eli Devriendt

Landschapsarchitect stad Oostende
Dienst Beheer Ontwerp en Inrichting Openbaar Domein
059 80 55 00 / eli.devriendt@oostende.be

Elke Vanempten
PPL-project
elke.vanempten@ilvo.vlaanderen.be